

had haar beeld uit zijn hart moeten wegrukken, zijne betrekking moeten neerleggen, om elders zijn geluk te beproeven.

Daarbij komt, dat het clericaal schrikbewind in het dorp Voorde met zulk eene ongehoorde tyrannie wordt uitgeoefend, dat de jonge schoolmeester, zoo hij werkelijk eenig inzicht had in wereldsche zaken, reeds na een half jaar van trouwe ambtsvervulling zijn ontslag had moeten nemen. Indien het leven op de Vlaamsche dorpen zoo rampzalig is voor een onderwijzer met liberale denkbeelden in het hoofd, dan ware het hem beter dienst te nemen in het Belgische leger, of het witte voorschoot van een koffiehuisbediende aan te binden.

Al deze schaduwzijden volgen uit het polemisch doel der auteurs — zij zijn eerst romanschrijvers in de tweede plaats. Maar de billijkheid eischt te erkennen, dat hun letterkundig talent op vele plaatsen eerbied afdwingt. Dichterlijke opvatting van het Vlaamsche dorpsleven, van de Vlaamsche landschappen bij zomerson, of bij sneeuwvlagen, valt herhaaldelijk te genieten. De eerste gesprekken van Stina en Everaart zijn met ongemeene teederheid teruggegeven. De kleine oproertjes in de Bisschoppelijke Normaalschool, als een paar leerlingen, tot razernij gebracht, het juk afschudden en baldadigheden bedrijven, getuigen van de scherpste waarnemingsgaaf. De tooneelen in de taveerne: *De Molen* zijn uitmuntend geslaagd, vooral de oudste dochter, Nelleken, is eene der aantrekkelijkste personen uit *Arm Vlaanderen*, in alles vrij wat natuurlijker, menschelijker en eenvoudiger dan de koudbloedige Stina.

De auteurs hebben met prijzenswaardige inspanning er naar gestreefd het dorpsleven in Vlaanderen zoo getrouw mogelijk in alle bijzonderheden meê te deelen. Doch zij zijn daardoor in uiterst lankwijdige herhalingen vervallen, en hebben het geduld van de lezers op al te zware proeven gesteld. Dat zij bij het verhaal der langdurige wors-

teling van hun held tegen de tyrannie der priesters nog eene moordgeschiedenis hebben gevoegd, die een sluier van geheimzinnigheid over het leven van den smid Vanderlaen verspreid, heeft niet mogen baten. *Arm Vlaanderen* is en blijft een strijdschrift, dat door zijne overdrijving en zijne uitvoerigheid zijn doel voorbijstreeft.

*
**

Levenstinten. Schetsen en Novellen
door Jo van Sloten. Amsterdam,
Jan Leendertz & Zoon (zonder
jaartal, verscheen in 1891).

Niet zelden doet zich in het letterkundig leven het verschijnsel voor, dat het tweede kunstwerk van een dichter, wiens eerste bijval vond, alleen met een mager *succès d'estime* wordt begroet. *Oliver Twist* kon *Pickwick* niet in de schaduw stellen; *De Roos van Dekama* vond minder bewonderaars dan *de Pleegzoon*. Het omgekeerde heeft plaats met de jonge kunstnares, die in het vorig jaar hare *Groote en Kleine Menschen* (zie *Elsevier's Geïll. Maands.*, I (1890) bl. 427) uitgaf, en nu met haar tweeden bundel *Levenstinten* eene vrij wat hogere vlucht neemt.

Ze biedt zeven schetsen of novellen, waarvan ééne onzen lezers bekend is: *'n Stumpertje* (*Elsevier's G. M.*, I (1890) bl. 55, volg.). Van de zes overigen zijn vier uitmuntend, en twee meer dan middelmatig. Misschien is de eerste schets: *Een aanzoek* wel het allerbest geslaagd. Het tafereel is uiterst eenvoudig — een dorps-tafereel, waarin eene jonge onderwijzeres en een rijke, eenigszins onontbolsterde, boerenzoon optreden — Juffrouw Lize en de jonge Terneede. De laatste heeft zich kandidaat gesteld voor de eervolle betrekking van aanstaand echtgenoot. Hij heeft het hart van juffrouw Lize niet kunnen verwerven — „maar niet liefhebben en niet accepteren is niet altijd één bij eene vrouw” — zegt Jo van Sloten. Het tafereel is met meesterhand geteekend.